

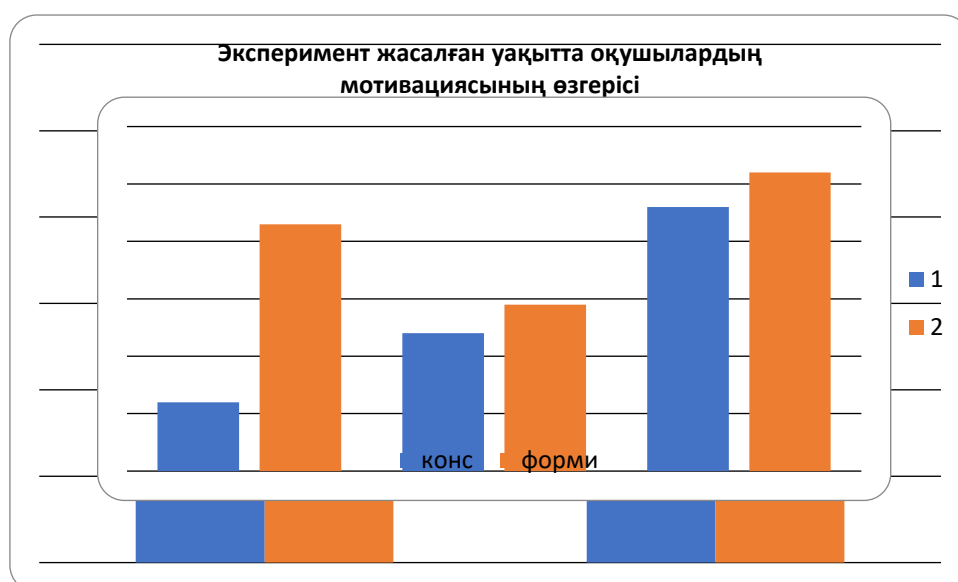
Зерттеу барысында оқушыларға сауалнама жүргізу нәтижелері

Сұрақтар №1, 6. «Сауалнама кезінде пән бойынша сабаққа деген қызығушылығыңызды ұпайлармен бағалаңыз (минимум 1, максимум 10).

Оқушылардың мотивациялық сферасындағы өзгерістерді сауалнама арқылы зерттелді. Гребенюк [36] .Автор оқушылардың оқу және еңбек қызметі мотивациясының төрт деңгейін бөліп көрсетеді. Бірінші (төмен) деңгей оқудың және жұмыстың оң мотивтерінің аздығымен сипатталады. Танымдық қызығушылықтар аморфты, қысқа мерзімді және ахуалды болып табылады; олар тек эмпирикалық, қолданбалы сипаттағы білімдерде көрінеді. Оқушылар білім беру мазмұны мен кәсіптің барлық аспектілеріне немқұрайлы қарайды, олар жалпы және кәсіптік білімнің маңыздылығын білмейді, олардың өмірлік жоспарлары жалпы біліммен және болашақпен байланысты емес 131 мамандық, білімді, оқыту әдістерін игеруге деген қажеттілік пен ұмтылысты сезінбейді, қарапайым әрекеттерді қалайды. Мотивацияны дамытудың екінші деңгейінде студенттер зерттелетін ғылым негіздерінің маңыздылығын түсінеді, пәнге қызығушылық танытады, әсіресе мұғалім қарастырылатын мәселе мен олардың болашақ кәсібі, практикалық қызметі арасында байланыс орнатқан кезде. Оқушыларды негізінен қызықты, қарапайым материал, қарапайым тапсырмалар қызықтырады, олардың көмегімен олар оң бағаларын ала алды. Мотивацияның дамуының үшінші деңгейі студенттерде мотивацияның барлық компоненттерін қалыптастырудың жоғары деңгейімен сипатталады. Олар ең маңызды және қызықты болып табылатын тақырыптарды нақты бөліп көрсетеді. Өздерін қызықтыратын сабақтарда олар белсенді, тәуелсіз, мұғалімнің көмегімен болашақ іс-әрекеттің мақсаттарын қоя алады, саналы түрде білім мен біліктерді игеруге ұмтыла алады, ұйымшыл, жиналған тәртіпте жұмыс істейді. Мотивацияның дамуының төртінші (жоғары) деңгейі когнитивті қажеттілік, міндет және оқытудың басқа мотивтерімен қалыптасқан кәсіппен қатар орта білімге деген қажеттілікті терең түсінумен ерекшеленеді. Оқушыларда сүйікті пәндерін игеруде жалпы мақсаттылық пен табандылық, барлық компоненттер мен мотивация белгілерінің жоғары дамуы бар. О.С.Гребенюк әдісі бойынша мотивацияның даму деңгейлеріне зерттеу жүргізуге арналған сауалнама тестінің сұрақтары III қосымшада келтірілген. Зерттеу барысында және педагогикалық эксперименттің соңында біз алған оқушыларды тестілеу нәтижелері диаграмма түрінде берілген, 3.8 суретте.

3.8. сурет. 8 сынып оқушыларының эксперимент жүргізу уақытындағы мотивациясының өзгерісі

Эксперименттің анықталу кезеңінде химияны оқуға деген мотивация деңгейі оқушылардың 33% -да II және III деңгейі үнемі жоғары мотивация анықталды. Оқушылардың 47% -ында химияны оқуға деген ынта деңгейі төмен болды ... Зерттеудің анықталу кезеңінде алынған оқушыларға сұрақ қою мен тестілеу нәтижелерін қисынды деп санауға болады, мектеп шет тіліне байланысты және осы пәнге деген қызығушылықты сақтауға және арттыруға және оны оқуға деген ынтаны қалыптастыруға бағытталған белсенді сабақтар мен сыныптан тыс жұмыстар жүргізеді. Оқушылардың көпшілігі өздерінің жеке психологиялық ерекшеліктеріне сәйкес лингвистика саласындағы және гуманитарлық циклдің басқа пәндеріндегі табысты оқу қызметіне бейім. Шет тілі сабақтарындағы жұмыс әдістері мен формалары және осындай іс-әрекеттің жаңалығы және олардың болашақ өмірі мен кәсіби қызметі үшін құндылығын түсіну жоғалады. Шетел тілі сабақтарындағы білім беру жағдайларының көпшілігі не күнделікті өмірде қарым-қатынасқа еліктеуге, не көптеген оқушыларға біртектес болып көрінетін зерттелген оқу және көркем мәтіндер материалына негізделген. Мектепте жаратылыстану циклы химия мен биология пәндері бойынша тереңдетілген. Химия мен шет тілін кіріктіретін оқу жұмысының түрлерін қолдану химия пәнін оқуға деген қызығушылық пен ынтаны арттыратыны анық. Химиялық мазмұндағы материал бойынша қарым-қатынас жағдайлары шет тілін үйренуге деген ынта мен қызығушылықты арттыруға көмектеседі. Нәтижесінде химия пәніне деген қызығушылық тестілеу кезінде оқуға деген ынтасы ынтасы төмен студенттер саны азайды.

Бұл деректер, сонымен қатар студенттердің бақылаулары мен оқытушылармен сұхбаттасу нәтижелері және ата-аналар, біздің эксперименттің келесі бағытын анықтады: біздің әдіснамамыз толық кіріктірілген сабақтар, пәнаралық пәндік қызмет, химияның өзара байланысын қолданатын химиядан сыныптан тыс жұмыстар және шет тілі). Оқушыларға біз жасаған сауалнаманың сұрақтары мектеп оқушыларының ақпараттық-коммуникативті құзыреттілікке деген құндылық қатынастарын анықтауға және оқушыларға осы құзыреттіліктің кейбір компоненттерінің қалыптасуын жанама бағалауға бағытталған болатын. Эксперименттің анықталу және қалыптасу кезеңдерінде осы сұрақтар бойынша оқушыларға сұрақ қою нәтижелерінің өзгеру динамикасы байқалды.

Зерттеудің анықталу кезеңінде біз сауалнамаға қатысқан мектеп оқушыларының 12% -ы химия пәні бойынша шет тілдік материалдарды қолданатындығын анықтадық, бұл жанама түрде оларда екі тілді ақпараттық және коммуникативтік құзыреттіліктің қалыптасқандығын куәландырады. Алайда, нақтыланған әңгіме барысында студенттер ақпараттық тіл ретінде «сирек», «анда-санда» немесе «кейде» шет тіліндегі химиялық ақпаратты қолданатынын атап өтті, тек интернет-ресурстар көрсетілген. Шет тіліндегі химия сабағын респонденттердің 24 % -ы жөн деп тапты, «ғылыми» ағылшын тілін үйрену қажеттілігі - оқушылардың 46 %. Бұл мәліметтер эксперименттік сыныптардағы оқушылардың жартысына жуығы екі тілді ақпараттық-коммуникативті құзыреттілікті қалыптастыру үшін химия мен шет тілін интеграциялаудың маңызы мен потенциалды артықшылықтары туралы білетіндігін көрсетеді, бірақ бұл кезеңде олар өздерінің мүмкіндіктерін жеткіліксіз сезінеді.

«Неліктен «ғылыми» шет тілін оқу керек?» Деген сұраққа, келесі жауаптар негізінен берілді:

«болашақ мансабы / кәсібі үшін»,

«мектеп тақырыптары бойынша эссе жазғаны және есеп шығарғаны үшін»,

«шетелде білім алу үшін»,

«Интернетті пайдаланғаны үшін» және

«компьютерлік ойындарды жақсы түсіну үшін».

Эксперименттің қалыптасу кезеңінде химия сабағын шет тілінде өткізуге қызығушылық танытқан мектеп оқушыларының саны аздап артты.

Қызығушылық дәрежесін бағалау үшін толық көлемде жүзеге асырылады сабақта оқушылардың белсенділік коэффициенті пайдаланылды.

$$A = \frac{k + I + m_{\text{„ШТ}}}{n} \cdot 100\%, \text{ бұндағы}$$

k — мұғалім сұраған оқушылардың саны;

I — ағылшын тілі мен химияға байланысты сұрақтарға жауап беруге сұранған оқушылар саны;

m — сұраққа жауап беруге ынталанған, бірақ мұғалім сұрамаған оқушылардың саны

n — жалпы оқушылар саны.

Оқушыларды санауды әр бақылаушылар әр эксперименттік топта қайталау мен жалпылаудың 2 сабағында жүргізді. Зерттеудің анықталу және қалыптасу кезеңдеріндегі химия сабақтарында оқушылардың белсенділік коэффициентін есептеу нәтижелері 3.12 суретте диаграмма түрінде келтірілген.

Педагогикалық зерттеу барысында химия сабағында 8-сынып оқушыларының белсенділік коэффициентінің өзгеру динамикасы белсенділік коэффициентінің жоғарылауы мұғалімнің сұрақтарына жауап беруге, басқа оқушылардың жауаптарын толықтыруға, сондай-ақ сабақ материалы бойынша нақтыландыратын сұрақтар қоюға ниет білдіретін оқушылар санының көбеюіне байланысты болады. Біз жасаған әдістемені қолданғанда химиядан сыныптан тыс жұмыстарда оқушылардың белсенділігі мен бастамашылығының жоғарылағаны байқалды. Оқушылар қызығушылық пен ықыласпен рефераттар жазуға және есептер дайындауға, постер, қабырға газеттері мен химия кабинетіне арналған стендтер жасауға, 2019 жаратылыстану циклінің пән апталығын өткізуге қатысты.